

Σε Καθεστώς που Φυλακίζει Άδικα, η Θέση του Δίκαιου Βρίσκεται στη Φυλακή

Γιώργος Κτενάς

Αφετηρία της διανοητικής υπόστασης του Μαρξ, αποτελεί η περίφημη 11^η θέση για τον Φόιερμπαχ: *«Οι φιλόσοφοι μέχρι τώρα προσπαθούσαν να εξηγήσουν τον κόσμο, με διάφορους τρόπους. Αυτό που έχει σημασία τώρα, είναι να τον αλλάξουμε»*. Κι εδώ ας μας επιτραπεί να συμπληρώσουμε τον κορυφαίο διανοητή: Για να αλλάξει ο κόσμος, για να αλλάξει η κοινωνία που μέλη της είμαστε όλοι εμείς, πρέπει πρώτα να την κατανοήσουμε. Να τη στήσουμε απέναντι μας σαν πολιτικό υποκείμενο, να της κάνουμε σωστές ερωτήσεις και να πάρουμε τις κατάλληλες απαντήσεις.

Οπότε χρειάζεται να δούμε την κοινωνία που ζούμε, να τη μάθουμε, να την ερμηνεύσουμε σωστά και έπειτα να προσπαθήσουμε να την αλλάξουμε – με το να αλλάξουν οι άνθρωποι που τη στελεχώνουν. Διαφορετικά κάθε προσπάθεια θα πέσει στο κενό.

Μήπως όμως μπορούμε από τον μικρόκοσμο της ελληνικής κοινωνίας, να αναδυθούμε στον μακρόκοσμο έξω από αυτήν και να πάρουμε τις ίδιες απαντήσεις; Γιατί παρά τα ευδιάκριτα χαρακτηριστικά των λαών, όλοι σε έναν μεγάλο βαθμό είναι βυθισμένοι στο σύστημα του γραφειοκρατικού ύστερου καπιταλισμού. Και στη συντριπτική πλειοψηφία τους, τα πολιτικά καθεστώτα αποτελούν οικονομικές ολιγαρχίες. Με τον Καστοριάδη να σημειώνει ότι αποτελεί ιδεολογική οπισθοχώρηση και ιστορική αμνησία η αποδοχή, στις μέρες μας, της λέξης δημοκρατία. Μία πολύ απλή έννοια, που δεν αντιστοιχεί σήμερα στην πραγματικότητα που εκφράζει. Ο λόγος; Η αυξανόμενη πολιτική απάθεια στο σύνολο του πληθυσμού, η ηλιθιότητά του. Και να θυμίσουμε ότι η αγγλική λέξη *idiotie*, που σημαίνει ηλιθιότητα, προέρχεται από την ελληνική λέξη *ιδιώτης* (-idiot). Εκείνος

που ιδιωτεύει και δεν είναι ικανός να ασχοληθεί με τα δημόσια δηλαδή. Ή, ίσως, εκείνος που φοβάται να τα αλλάξει.

Κι εδώ μπαίνει ένα πολύ σοβαρό ερώτημα, που απασχολεί αιώνες την πολιτική φιλοσοφία: Πώς μπορεί να υπάρξει ως ελεύθερος ένας άνθρωπος μέσα σε μία κοινωνία, όταν υπακούει στους νόμους της ακόμα κι αν διαφωνεί με αυτούς; Υπάρχει πραγματική ελευθερία; Να το δούμε όμως σε άλλη βάση: Έχει σημασία η υπακοή σε νόμους που είναι άδικοι και δεν τεκμηριώνονται κοινωνικά (ετερονομία) ή χρειάζεται μία μαζική ανατρεπτική διάθεση εναντίον αυτών των νόμων; (– «Τι είναι η αυτονομία; Να μπορούμε ανά πάσα στιγμή να πούμε: αυτός ο νόμος είναι δίκαιος;» – Απόσπασμα συνέντευξης του Κορνήλιου Καστοριάδη στη Revue de MASS).

Κι εδώ αναδεικνύεται ένα άλλο ερώτημα: Ποιος ορίζει ποιοι νόμοι είναι καλοί και ποιοι όχι. Μία καλή απάντηση δίνει ο Θωρό, στην Πολιτική Ανυπακοή: *Σε ένα καθεστώς που φυλακίζει άδικο, η θέση τού δίκαιου βρίσκεται στη φυλακή. Μήπως λοιπόν ο υπέρτατος νόμος θα πρέπει να αφορά την ανθρώπινη ζωή και αξιοπρέπεια; Κι αν ναι, τελικά πρέπει να πάει στη φυλακή εκείνος που κλέβει μία φρατζόλα για να ζήσει ή ο υπουργός που δεν του εξασφαλίζει αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης;*

Να πάρουμε το παράδειγμα της Ιερισσού και ολόκληρης της Χαλκιδικής. Όταν μία πολυεθνική εμφανίστηκε ξαφνικά στην περιοχή, αλλοιώνοντας το περιβάλλον, ανατρέποντας την αρμονία της φύσης και τσαλαπατώντας την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Στέλνοντας ξεκάθαρο μήνυμα θανάτου προς τους κατοίκους της περιοχής, με την φροντίδα και την αμέριστη συμπαράσταση του κράτους. Μεσημέρι Κυριακής, παρουσία του γράφοντος, δεκάδες άνδρες της αστυνομίας απαγόρευσαν την είσοδο στο δάσος σε μία ομάδα ολιγάριθμων επισκεπτών, επειδή η περιοχή είναι ιδιωτική. Φαίνεται ότι το ίδιο ισχύει και για την ελληνική αστυνομία, είναι ιδιωτική. Οι κάτοικοι της Ιερισσού και άλλων περιοχών της Χαλκιδικής αντιστάθηκαν (και συνεχίζουν να το κάνουν), απέναντι σε ένα άθλιο νομικό πλαίσιο που δεν έχει στραγγαλίσει όμως το αίσθημα δικαιοσύνης που κυριαρχεί μέσα τους. Σε έναν

ηρωικό αγώνα, που έχει πολιτικοποιήσει την καθημερινότητά τους, αναγκάζοντάς τους κάθε μέρα να βγαίνουν πιο δυνατοί.

Ιδού, λοιπόν, πεδίο δόξης λαμπρό: Είμαστε μαζί με τους κατοίκους τής Χαλκιδικής και ενάντια στους νόμους που φτιάχνουν οι ολιγαρχίες αριστερών και δεξιών κοινοβουλίων για χάρη των πολυεθνικών ή θα κοιτάξουμε πάλι τη δουλειά μας για να μην μπλέξουμε;